

DEȘTEPTAREA

GAZETĂ PENTRU POPOR

Redactată de un comitet — Apare la 1 flecărei luni.

Prețul foi pe an în țară 20 lei. — În străinătate pe an 30 lei. — Un număr 2 lei
Epistolele nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.
Editor și proprietar: Societatea acad. „JUNIMEA”. Redacția și adm.: Piața Unirii No. 3.

O sută de ani dela moartea lui Tudor Vladimirescu.

Zilele aceste s'au serbat în toată țara noastră românească, o sută de ani dela moartea lui Tudor Vladimirescu. Nu e român, care să nu fi auzit de numele acesta, dar puțini vor fi fiind aceia, cari știu, cine a fost el.

Tudor Vladimirescu e fiu de țăran, născut în satul Vladimirești, jud. Gorj; ziua nașterii sale nu se știe. După ce sfârși școala din satul lui, Tudor, după îndemnul unchiului său, eromonachul Mitrofan, — preot cu carte multă, — fu trimis la Craiova, unde învăță mult și cu multă sirguintă. Fiind el dornic de a cunoaște lumea, trecu hotarele țării sale și călători prin Ungaria, Austria și Rusia, unde avea prilejul să vadă cu ochii și să cuprindă cu mintea suferințele românimii subjugate. În țara lui, pe care a colindat-o în lung și 'n lat, a avut prilej să cunoască starea groaznică în care se aflau țăranii patriei sale, stăpânită numai de fanarioți. Fiind el o fire războinică (era urmaș de pandur), s'a pus în fruntea unei cete de olteni și luptă alături de Ruși contra Turcilor, pentru care fapt primi și o decorațiune înaltă din partea Rușilor. După încheierea păcii între Ruși și Turci, fiind amenințat de aceștia, fugi la Viena, de unde se întoarse abia târziu în țară.

Jaful și nelegiuirile fanarioților, lacomi de avere și domnie, hotărîră pe căpitanul de panduri, Tudor Vladimirescu, să pornească o revoluție, care să scape țara de cei ce-o sugeau fără

milă; pentru aceasta era el ajutat și de câțiva boeri cât și de prietenul său, Ilarion, episcop de Argeș.

La anul 1821 trece Tudor din Vladimirești cu 40 de panduri Oltul și în scurt timp izbutește, să strângă în jurul său 8500 luptători. Pe unde trecea el cu oastea sa, era primit cu bucurie, și în scurt timp ajunse el înaintea Bucureștilor. În ziua de 17 Martie a aceluiaș an, intră Tudor în fruntea mândrei sale cete de țărani în București; mulțimea se îngrămădisise pe străzi și mare i-a fost bucuria, când l-a văzut pe „Domnul” Tudor, care venea să o apere de nedreptăți și jaf. Toți boierii în frunte cu mitropolitul Dionisie, veniră de i se'nchinară.

Însă mișcarea aceasta a lui Tudor nu ținu mult, căci se iviră neînțelegeri între el și căpitanii săi. El fu trădat Turcilor, cari cumpărară pe un anume Bimbișa Sava, care-l ademeni pe Tudor să vină la o consfătuire între el și domnul fanariot Ipsilanti.

Astfel prins, el nu mai putu scăpa; fu judecat și ucis în chip sălbatec în Târgul-Vestei.

Moartea acestui viteaz și îndrumător al revoluției țărănești puse capăt pașului mare de eliberare națională. Pandurii lui se retraseră prin munți și mănăstiri, așteptând timpuri mai bune și potrivite, pentru a scutura lanțurile grele, în cari gemea Țara românească.

Și-acum, când s'au împlinit o sută de ani dela moartea acestui viteaz, se cade să ne aducem cu smerenie aminte de faptele sale mari și să ne plecăm în fața amintirii lui, fiindu-ne la toți pildă de iubire de neam și țară.

Aurel Avram.

Spătarul Coman.

Cine trece pe frumoasa stradă „Ștefan cel Mare” din Cernăuți, fie din întâmplare, fie că urmează unei mândre cete de ostași români, ascultând cu drag și dor minunatele lor cântece de voinicie, cari cântă întorcându-se dela exercițiile militare de câmp, numai decât își va opri ochii și pe marcanta cazarmă „Ștefan cel Mare”, unde se adăpostește regimentul 113 de Infanterie.

Aice, în această cazarmă, se pregătesc sufletele voinicilor feciori ai Bucovinei la fapte vitejești, vrednice de strămoșii

noștri și se direg în adevărați și mândri ostași români, cari vor să se arunce cu pieptul deschis în foc și în grindină de gloanțe pentru apărarea și înălțarea patriei noastre scumpe.

Aice învață acum, după un veac și jumătate de robie, și *feciorii acestui colț de pământ românesc*, cari până nu demult slujiau neamului asupritor, a cunoaște că în cultele drapelului lor duc mândria și nădejile acestui pământ românesc.

Și cine va privi spre cazarma „Ștefan cel Mare“ din Cernăuți, va vedea la intrare, deasupra portalului, pe lângă steagul tricolor, și o tablă pe care va ceti: „Regimentul 113. Spătarul Coman“.

Insă mulți nu vor fi știind cine a fost „Spătarul Coman“ și de ce-i poartă numele cu mândrie regimentul românesc 113 de Infanterie.

Să ne îndreptăm deci gândurile cu veacuri în urmă și să scoatem din negura trecutului numele scump al Spătarului Coman, ca să-l cunoască toți și toate pe acest viteaz spătar al Moldovei din vremea lui Alexandru Vodă cel Bun.

Alexandru Vodă cel Bun luă în samă domnia Moldovei în anul 1400 în vremuri grele și furtunoase și domni până la anul 1433.

Spre a asigura liniștea și bună starea țării sale, încheie el legături puternice de prietenie și de negoț cu Polonia, țara puternică și vecină a Moldovei de atunci ca și azi.

În anul 1422 se întâmplă, că cavalerii Teutoni, adecă Nemții, se sculară cu putere împotriva regelui Poloniei, prădând și jăfuind Polonia în chip îngrozitor.

Atunci regele Poloniei, Vladeslav Jagello, neputând însuși birui și supune pe Teutoni, cere ajutor dela prietenul și vecinul său Alexandru cel Bun, domnul Moldovei.

Alexandru cel Bun, spre a susține legăturile de prietenie cu Polonia, atât de priincioase țării sale, trimite îndată spre ajutor regelui polon 400 călărași sub comanda Spătarului Coman.

Această mică ceată de ostași moldoveni ajunse sub conducerea viteazului Coman până lângă celatea Marienburg, în Germania de azi, unde făcură minuni de vitejie.

Aice fiind atacați de un număr cu mult mai mare de Teutoni, Moldovenii se făcură mai întâi că fug, retrăgându-se spre o pădure, unde descălecară de pe cai, ca să se poată scuti și lupta mai ușor.

Teutonii, nebănuind vre-o cursă, se luară după dânșii. Atunci Moldovenii cu viteazul Spătar Coman în frunte își întoarseră săgețile în potriva Teutonilor. Aceștia copleșiți de săgețile Moldovenilor și zăpăciți de istețimea și vitejia românească, fură siliți să dea dosul, lăsând o mulțime mare de morți și prizonieri în mâinile Moldovenilor, numai puțini Teutoni scăpară din mâinile Moldovenilor, și se prăpădiră fugind, retrăgându-se din temeieri strategice (apărare), după cum ziceau Austriecii și Nemții de azi, ori de câte ori mâncau o bătaie zdravănă dela cineva în războiul ce l'am petrecut și noi înainte de trei ani.

Astfel Moldovenii, o mână de oameni, bătură ca prin minune un număr de zece ori mai mare de Nemți, scăpând Polonia de jafurile lor, și se întoarseră apoi acasă biruitori și încărcăți cu prăzi de războiu în frunte cu vrednicul lor comandant, Spătarul Coman.

În cinstea și amintirea acestui viteaz, care a dus faima și gloria vitejiei românești pe timpul domniei lui Alexandru cel Bun până departe în Germania, de azi, câștigându-și un nume neuitat, sub zidurile cetății Marienburg în țărișoara nemțască Brandenburg, și băgând frică și respect în oasele nemților, poartă azi regimentul românesc 113 de infanterie, care se recruțează din feciorii Moldovei de miază-noapte sau Bucovina, numele de cinste al „Spătarului Coman“.

Au trecut de atunci aproape 5 veacuri. Și în sutele de ani, cari sau strecurat de atunci câte n'au mai văzut și suferit neamul nostru românesc din acest colț al Moldovei, stropit cu lacrimi!

Un veac și jumătate nu mai resunară prin aceste părți cântece voinicești și vitejești din piepturile ostașilor moldoveni.

Sufletul Românului necăjit de aice sub domnia străinului asupritor, nu avea voie și nu putea cânta până acuma alt cântec decât doar o doină de jale, îngânată în taină.

Azi după veacuri de urgie și de jale și de lacrimi, ni-a ajutat Dumnezeu, prin vitejia moștenită dela strămoșii ostașului român și sub conducerea părintească și înțeleaptă a bunului nostru Rege al tuturor Românilor, Ferdinand I. să vedem pe cazarma „lui Ianoș“ de altă dată, din Cernăuți, falfâind mândrul steag tricolor românesc.

Iar tabla cu numele „Spătarului Coman“ dela intrarea acestei cazărmi e o minunată *invocătură de vitejie* strămoșească pentru tinerii ostași cari se adăpostesc și se vor adăposti în această

cazarmă, precum și pentru tot Românul care se perindează pe dinaintea ei.

Azi Cernăuții resonă iarăși ca altă-dată, pe timpul lui Alexandru-Vodă cel Bun și a lui Coman „marele Spatar și staroste de Cernăuți“ *), de cântecele vitejești ale ostașilor moldoveni și ochii ori-cărui Român adevărat se umezesc de lacrimi de bucurie și fericire ascultându-i și privindu-i cu admirație și mândrie.

Cernăuți, în Martie 1921.

Simeon Reli,
Preot și profesor.

Dintr'atâția numai unul.

*li venise și lui rândul ca să plece'n bătălie.
El plecă, și'n urma lui și-a lăsat copii, soție,
Și-a jârțfit tot ce avuse pentru neam și pentru țară
Și plecă să-și scape patria de năvala cea barbară.
Când porni, el presimțise că'napoi n'o să mai vie,
Nu se va întoarce la ai lui din cea urgie.*

*Era 'cum pe front, la oaste, știrile veniau cam rare,
Ear când dușmanul puternic a intrat peste hotare,
Aducând blăstăm, urgie peste țara ce gemea
Sub năvala-i nemiloasă, nici un semn nu mai venea
Dela dânsul, iar soția-i și copiii înzădar îl așteptau.
„Mamă, nu mai vine tata“, copilași-o întrebau?*

*„Vine, vine puii mamei“, ea atunci le răspundea
Cu o voce tremurândă și'n ascuns apoi plângea.
Așa trece-o lună, două, trece-un an și jumătate,
Oștile se luptă 'ntr'una, pacea e încă departe,
Și mizeria crește, crește — și nimică dela dânsul.
Înzădar ea îl așteaptă și se mângâie cu ... plânsul.*

*Și 'ntro zi primind gazeta, ea ceti cu bucurie
Că armata noastră mândră a respins cu vitejie
Năntarea celor dușmani și-au rămas învingători,
Pe străbuna lor moșie, bravii noștri luptători.*

*) Vezi: Povestiri din Cronica. (Grig. Ureche) Bibl. p. toți Nr. 452-453 pag. 141.

*Și l'asaltul ce s'a dat, ea cetește mai departe,
Dintr'atâția numai unul a căzut pe-a noastră parte.*

*Răsfoind apoi gazeta, brusc de-odată se opri,
Când un nume scump, iubit, în gazetă ea ceti,
Dintr'atâția numai unul strigă ea și 'ngălbenește.
Tocmai el, decă nu altul... și 'ntr'un plâns ea izbucnește.
Căci acel ce pe câmpie viața 'n luptă și-a lăsat
Pentru neam și pentru țară, era scumpul ei bărbat.*

Cernăuți, în Martie 1921.

Șerban Grigorovici.

Neamul și pământul românesc.

Trestia bună s'o îndoii cât de mult, ea nu se rupe; tot așa și neamul nostru românesc, care în decurs de sute și sute de ani a avut de îndurat suferințele cele mai mari, s'a îndoit de dureri, s'a svârcolit în sânge, peste capul căruia au trecut nenorociri fără seamăn, până ce în sfârșit ni-a ajutat Dumnezeu, de ne-am văzut *aproape* toți Români strânși laolaltă, într'o țară mare, frumoasă și bogată în toate, cum mai nu-ialta și sub un crai falnic și viteaz, ca un făt frumos.

Zic *mai toți* Români, căci afară de neamul românesc, care se întinde din mlaștinile Tisei până 'n valea adâncă a Nistrului — peste 800 km. în linie dreaptă, din malurile Mării Negre până deasupra Cernăuților, — peste 500 km. — și pe unde poți merge sat de sat numai printre Români, mai sunt încă și frați de-ai noștri, cari n'au avut parte de bucuria și norocul, să fie strânși cu noi și cari au rămas încă sub stăpâniri străine.

Așa sunt în Serbia, acum Jugo-Slavia, vre-o 300.000 Români; în Bulgaria peste 100.000; în Macedonia și Grecia 500.000 — 600.000; în America vre-o 300.000; dincolo de Nistru se mai află încă vre-o 500.000. Totașa au mai fost Români în Moravia, Istria, Bosnia, Asia Mică, dar cari și-au pierdut limba. Imprejurul nostru, afară de Ruși, nu se află popor mai mare și mai număros ca noi Români. Țara noastră e străbătută de râuri mari și late, avem munți frumoși și mândri, acoperiți cu păduri de brazi, cu murmur dulce de isvoare, iar în sânul lor se află bogății mari, neprețuite; avem

aurul, fierul, sarea și petrolul nostru și tot ceea, ce cumpăram înainte scump, e azi al nostru pentru totdeauna.

Grânele ca la noi nu se fac nicăieri atât de bune și nicăieri nu mlădăie vânturile holdele mai lin, ca în țara noastră românească. Dela un capăt al țării până 'n celălalt nu răsună altă limbă, decât dulcea limbă românească și pretutindeni se aude acelaș cântec de „frunză verde“ și aceeaș doină, prin care ne spunem durerile noastre.

Dumnezeu ne-a cinstit pe noi, cei de azi, și ne-a ales să făurim România Mare, pentru care am vărsat atâta sânge și am îndurat atâtea dureri. Din sângele vărsat să crească libertatea și mândria noastră. Sapa, care a săpat șanțuri de apărare și care a pus temelia țării noastre mari, să răscolească iarăș câmpurile și ogoarele, să scoată bogățiile din pământ, cari atâția ani au stat ascunse și acoperite cu țărână.

Iar când dușmanii noștri, cuprinși de ură și de răutate, ne vor amenința să ne calce hotarele, atunci să sărim toți, cu mic, cu mare, și să ne apărăm moșia și pământul nostru, în jurul căruia se arcuiesc Dunărea, Nistrul și Tisa, pe cari le-a pus Dumnezeu cu degetul său puternic ca hotare ale țării noastre dela începutul începuturilor.

Aurel Avram.

In chestiunea proiectului de concordat.

Cursa internațională, ce ni se întinde și care se numește „proiect de concordat“, e o chestiune curioasă atât în formele de manifestare cât și în fondul ei însași.

Ca formă, nimic mai curios: Vaticanul știe că n'are decât o foarte slabă legătură cu noi, și totuși — în loc să se adreseze poporului cu mijloacele de convingere legale, el se îndreaptă pur și simplu numai către Guvern, dându-i un fel de somațiune sau ultimatum, în cuprins de vre'o 30 de articole. Motive nu se arată. Probabil se va fi invocat pacea dela Paris, cu drepturile minorităților. Dar atunci pentru ce nu se arată acest argument, aducându-se la cunoștința publicului român; și, al doilea, pentru ce în articolele — somațiune se atinge grav dreptul consfințit al majorității absolute a poporului român? În orice caz, aceasta majoritate absolută, de credință ortodoxă română, dela un capăt la altul al Țării, zilnic ia pozițiune hotărâtă împotriva concor-

datului. Proiectul acestui concordat a venit în șoaptă, iar poporul român protestează cu energie împotriva lui;

Societăți clericale („Ajutorul“ Soc. Studenților teologi, Facultatea Teologiei din Cernăuți, Clerul din Iași, foile bisericești), ziare cu simțire românească (unele chiar își discută prioritatea în această chestiune), femei destinse, dela un colț la altul al Țării, întrunite în Soc. ortodoxă Femeilor Române; apoi bărbați cu dragoste de neam și Biserică (nu mai pomenim de discuțiile zilnice ale fiecăruia dintre noi) scriu și arată primejdia concordatului. Din partea cealaltă însă — complectă tăcere. N'am citit nici un argument *pentru*. Atacat din toate părțile, — „concordatul“ tace și speră, dar nu răspunde nimic. Ca și cum religia unui popor se poate înlocui ori schimba prin comode uneltiri diplomatice! În privința fondului, chestiunea concordatului uimește tot atât de mult.

În trecutul istoric, romano-catolicismul n'a jertfit nimic pentru noi. Dela regii apostolici ai Ungariei de prin 1200, cu primele lor încercări de a ne catoliciza, și până înaintea marelui război, când Papa era cel mai bun prieten al dușmanilor noștri, nu se însemnă pentru noi nimic real, ca servicii naționale, din partea Romei papistașe.

Pretențiuni de a înființa episcopii, puține relațiuni de oportunism politic, câteva scrisori trimise din depărtare, — iată toate legăturile ce am avut cu Vaticanul. Și dacă, ia un moment de strâmtoare, preoții ziși „greco-catolici“ din Ardeal s'au unit cu Roma, pentru a avea asigurate la Viena și aiurea câteva burse pentru feciorii lor, apoi acei Români „uniți“ ne aparțin tot nouă, și ni aparțin pentru motivul că ei sunt aproape în întregime ortodocși, ca formă religioasă; cine s'a unit definitiv cu Roma (înțeleg nobilii catolicizați cu totul) aceia sau maghiarizat. Văzut-ați cândva pe preotul Cosmopolit al romano-catolicismului muncind pe ogorul, pe brazdele câmpului nostru? Vre-un preot romano-catolic ni-a dat cel dintâi manuscript, cea dintâi tipăritură? El să fi însemnat primele buchii în graiul nostru românesc, ori poate preotul român ortodox? Cele dintâi stihuri, cele dintâi cuvântări, cele dintâi lucrări literare și artistice le-au dat Românii niscaiva rătăcitori clerici veniți din toată lumea și având pe Papa în fruntea lor, cu sau fără „Concordat“? Pare-mi-se, dimpotrivă, că atât în vremea copilăriei pline de greutate, cât și în vremea bărbăției și a luptelor și a triumfului, preotul român-ortodox a fost acela, care a luat parte vie, activă, la

croirea destinelor noastre; el, cu familia lui, cu casa lui, cu feciorii lui, cu năcazurile lui, cu învățătura lui, multă- puțină câtă a fost. Nu zicem că n'ar avea un rost romano-catolicismul în Italia, în Spania în Ungaria ori aiurea; pe pământul nostru însă rostul adevărat îl are ortodoxismul. Și fiindcă acest ortodoxism n'are nevoie de „Concordate“, ca religiunile străine de aspirațiile noastre, deoarece el este identic cu însa-și ființa noastră națională, întocmai ca o bună mamă, avem dreptul a întreba pe străina care vrea să ni fie mamă „cu Concordat“: ce anume servicii ai adus tu ființei noastre până acum?

Nici înaintea războiului pentru unitatea Neamului n'am avut nici un concurs dela preoțimea papistașă.

Dimpotrivă copilul răsfățat al maicei bătrâne dela Roma era Austro-Ungaria, cu care avea el mai avantajos concordat. Nici numărul nu este în sprijinul Romano-Catolicilor: ei la un loc cu frații noștrii „uniți“) sunt 2,500.000. Noi 14,000.000. Nici concepția religioasă, ce ni-ar aduce-o în Țară nu e cine știe ce fericită: Romano-Catolicismul se bazează pe principiul *dominației autocratice internaționale*. Judece ori cine și va vedea că tot mai potrivită e concepția ortodoxă — Biserica națională liberă în Stat național liber, și, doamne! În vremea aceasta, când unificarea sufletelor ni este ținta, unificare curată în spirit național, doar despotismul cosmopolit dacă ni mai lipsește!

Și totuși, într'un chip cu totul curios, vine Papalitatea după războiu și zice: Ai reușit Române. . . . Dă-mi și mie ce ți-oiu pretinde: 1. Desființează art. 21 din Constituție și fă-mi binele de a lovi în strămoșeasca ta Biserică națională. . . .

2. Ce mă privește pe mine că această Biserică este una cu sufletul tău, tu fă-mi mie pe plac și umilește-o puținel; să se învețe ea minte de-a mai fi cu colorit național!

3. E drept, Române, nu te-am ajutat cu nimic; tu însă, bun la inimă, cum ești fă-mă deopotrivă cu Biserica ta, și chiar cu Statul tău; fă-mă Stat în Stat (Stat despot în Stat democratic, Stat cosmopolit religios în Stat național democratic) și când vei numi o Comisiune de delimitare, de ex., a circumscriptiilor eclesiastice, pune *un* reprezentant din partea Statului suveran român și *doi* reprezentanți din partea Papei. . . .

Astfel stând lucrurile și pretențiunile papale fiind atât de bogate față cu noi, căci ni se cere sacrificarea sufletului național ortodox, ce-l poartă milioanele cele multe ale națiunii, parcă

tot mai potrivit ar fi ca însuși poporul să se rostească în această chestiune: să se stabilească definitiv prin Constituție drepturile tuturor cultelor și raportul dintre Biserică și Stat — și pe urmă să intre în dezbateri „Concordatele“ ce ar fi de încheiat cu diferitele religii, confesiuni și secte din România tuturor Românilor.

Econ. D. Furtună.

Bolșevismul spre sfârșite.

Zilnic ni aduc marile gazete știri, că în Rusia bolșevistă a izbucnit o mare revoluție, care are ca țintă să spargă sovietele lui Troțchi și Lenin, despre cari se spune, că ar fi și înebunit. Cei dintâi, cari s'au răsculat, au fost lucrătorii, tocmai cea, cari țipau la nceput după bolșevism; acum s'au desmeticit și ei și văd, că cu bolșevismul nu o mai pot duce, neavând ce lucra, ce mânca și înbrăca. S'ar fi pus ei poate și pe furate, dar nici ce fura nu-i azi în Rusia, altădată atât de bogată, dar acu secătuită și vlăguită de toți vântură-țară și veneticii, cari au înșălat poporul rus cu fel de fel de amăgeli. Sovietele au căutat să înăbușe revoluția, care e pornită împotriva lor, dar înșiși regimentele de bolșevici au trecut pe partea celorlalți și luptă acum și ele împotriva sovietelor. Se vede că mulți au fost și de frică bolșevici; dar și foamea i-a mănânat în brațele bolșevismului, care prea tare i-a strâns de gât, încât trec acum pe partea celor, ce luptă împotriva sovietelor.

Telegramele cele mai noi ni mai vestesc, că contra-revoluționarii (cei ce luptă împotriva bolșevismului) bombardează Petrogradul, iar sovietele au trimis ajutoare încolo. N'au să facă însă multă ispravă, căci contrarevoluția se întinde peste toate ținuturile rusești și va scoate Rusia din ghiarele înșălatorilor Troțchi și Lenin.

A A.

Un fericit.

(Traducere liberă).

Intr'o colibă sărăcăcioasă se născu odată un băiat. Sărmanul era așa de slăbuț și neputincios, că-ți era mai mare mila când te uitai la el. Dară și mama era tare slabă și sietă

de puteri și simțea că-i vine ceasul cel din urmă. Se căina biata, neștiind cine-i va crește copilul, dacă ea va muri.

Un înger i se arată și-i zise: „Băiatul tău va fi un om fericit; poți să mori fără grijă“.

„Voiești să-l faci puternic și bogat“, îl întrebă biata femeie. „Voiești să-l împodobești cu frumusețe fără pată și cu înțelepciune fără cusur?“

Ingerul îi răspunse: „Aceasta nu o pot face. Ca toți oamenii, copilul trebuie să se învețe cu bine și cu rău. Dară o binecuvântare îi dau: El în viața sa n'are să se încreadă tuturor și are să uite lesne faptele cele rele, ce-i vor face alții. Are să-și aducă totdeauna aminte de faptele bune, săvârșite de alții. Va fi cinstit, nu va iubi argintul fără seamă, se va teme de Dumnezeu și-și va iubi aproapele. Poți să mori în pace; ai născut un fericit.“

Ego.

Odoarele Bucovinei.

Mai mult ca în oricare altă parte a României, Bucovina păstrează cele mai multe odoare strămoșești, cari oglindesc trecutul, atât de bogat în fapte, al poporului românesc.

Cu drept cuvânt se întrebă d. dr. Ovid Țopa în calendarul „Glasului Bucovinei“: *unde au fost zidite în timpurile cele mai vechi mai multe mănăstiri și cetăți decât tocmai aici? Și tot d-sa urmează: Cetăți ca a le lui Ștefan cel Mare, azi, nu-și mai au rostul. Azi țin cetățile culturale locul celor de piatră.*

Dl. Țopa are toată dreptatea în privința cetăților culturale. Dar asta nu înseamnă că cetățile *de piatră* — cum le numește d-sa — să nu ne mai inspire nimic.

În istoria unui popor, oglindirea faptelor din trecut, înseamnă a inspira acelu popor bărbăție și credință. În istoria poporului românesc, faptele din trecut predomină cea mai mare parte din viața plină de lupte pe toate tărâmurile, dusă cu atâta bărbăție de atâtea generații de români.

Pentru a aminti unui popor de faptele glorioase ale strămoșilor săi, ce e bun altceva decât odoarele sau rămășițele unor lucruri și a unor locuri în cari s'au ilustrat acești străbuni?

Cetăți culturale — da. Dar și ele nu fără cetățile *de piatră*, cari vor da mai mult curaj și mai multă dragoste în luptele culturale, pe cari le-am început și pe cari trebuie să le ducem cu un singur gând: *izbânda*.

* * *

Bucovina e plină de odoare strămoșești. Dela hotarele prăbușite, cari o despărțiau de Moldova până la fruntariile Ceremuşului locuri și lucruri scumpe nouă, ni îmbogățesc amintirile faptelor din trecut. Ici o bisericuță, colo un schit sau o mănăstire, toate ne aduc aminte de un ceva scump. Dela frumoasa mănăstire a Mitocului Dragomirnei până la mănăstirea Bistriței, dela rămășițele zidurilor cetății Suceava până la ultima bisericuță zidită de către un înaintaș al poporului românesc — toate sunt odoare scumpe neamului românesc.

Fala unui neam este trecutul. Odoarele din trecut întăresc în popor aceea mândrie, care face din om o bărbăție și o credință.

Suntem datori să venerăm și să păstrăm aceste odoare. Să le păstrăm, cinstindu-le. Dacă astăzi sunt timpurile atât de grele, încât privirile acelor cărturari și slujbași ai Statului nu se pot îndrepta spre păstrarea acestor odoare, s'o facem noi. Ori unde se găsește vre-o rămășiță a timpurilor vechi, să arătăm străinilor că știm să ne mândrim și să venerăm trecutul nostru plin de fapte mari.

Odoarele Bucovinei să fie păstrate. Să lăsăm urmașilor noștri urmele unor fapte mari. Vom avea atunci recunoștință și venerație din partea celor ce vor privi cu mândrie la podobeale pe cari li-le-au lăsat înaintașii.

Păstrați odoarele stămoșești!

Aurel Dumbrăvianu.

Compania de operete „Elysee“.

Zilele aceste a dat excelenta companie lirică de operete „Elysee“ o serie de reprezentații, cari au avut un desăvârșit succes. Elementele, din cari se compune această simpatică trupă, sunt artiști cu reputație cunoscută. D-le și d-rele Paoly, Micioara, Stella Bovy și Lulu Chiriac cât și d-nii V. Bărcănescu, I. Nicolescu, N. Ciucurette, Băclășeanu, Carussy și Kanner au fost ne-

între cuți în rolurile lor. Mai cu seamă d-șoara Lulu Chiriac, o subretă plină de temperament și de-o rară gingășie, a cucerit dela prima reprezentare inimile spectatorilor. Așșidere și d-nii Ciucurette și Kanner, cari în rolurile lor comice au făcut adevărate creații. Orchestra, sub conducerea artistică a d-lui Ig. Blum, a fost la înălțime; numai puțin montarea și întreg aranjamentul scenic.

Publicul, care a ținut să participe la frumoasele reprezentații ale acestei trupe, de sigur, că n'o să uite plăcutele ceasuri petrecute'n teatru și o să regrete mult plecarea acestei trupe. De amintit mai e amabilitatea și bunăvoința conducătorilor acestei trupe, a d-lor director Blum cât și a administratorului dl Ionescu, cari au pus un număr de bilete gratuite la dispoziția studenților noștri.

Noi, din parte-ne, li mulțumim din inimă distinșilor artiști pentru vizita lor și-i rugăm să nu ne uite și să mai vină pe la noi.

A. A.

Sătenilor și sătencelor spre știință!

Lâna este din multele noastre bogății și deaceea producția ei trebuie să sporească cât de mult, pentru ca astfel să se poată face față nevoilor industriale cât și casnice. Deaceea, cinstiți gospodari și gospodine, cruțați cu lâna, nu faceți istravă de ea, ci strângeți-o bine și cu băgare de samă și să n'o vindeți samsarilor, cari cutreieră satele, sugându-vă și sângele, ci dacă-ți vinde-o, s'o vindeți numai cumpărătorilor, cari vin s'o cumpere pentru stat și cari vă vor plăti mai bine decât lipitorile satelor, iar de nu, întrebuițați-o la gospodăria D-voastră cum veți ști mai bine, făcându-vă singuri cele trebuincioase, iar nu s'o vindeți și apoi să cumpărați prin târguri sumane, bondițe și alte lucruri, făcute din lâna, plătind prețuri de 50 ori mai mari, decât v'ar fi costat pe D-voastră singuri.

A. A.

Abonați „Deșteptarea“ cea mai bună gazetă pentru popor.

Ce-i nou în lume?

Știri peste știri continuă să sosească din toate părțile despre nerânduiala ce s'a produs de câțeva vreme în Rusia. Aproape în toate orașele mari, și mai ales în cele din Ukraina și Siberia, a izbucnit o revoluție strașnică în privirea bolșevicilor. Bolșevicii acuma nici nu mai știu ce să înceapă, căci toate încercările lor de a înăbuși revoluția, sunt zădarnice. În multe locuri unde au trimis trupe înarmate, acestea au trecut pe partea răsculaților. — Se vede că a sosit timpul să apună odată pentru totdeauna soarele Bolșevicilor.

A murit regele Muntenegrului, Nikita, care a fost înmormântat la Antibes, în Franța.

După o telegramă sosită din străinătate, Muntenegrenii ar fi declarat război sfânt în contra Serbilor. De aceea pentru întimpinarea oricărei întâmplări, Serbii au trimis la Cetinje (capitala Muntenegrului) 2 regimente de soldați înarmați.

Din Londra ni se anunță că zilele trecute a fost un groaznic cutremur de pământ în nordul Chinei. O mulțime de case au fost dărâmate și mii de oameni uciși.

În localitățile Cataro și Spalato (Dalmația) s'au ivit holera și ciuma. Sunt mai multe cazuri de moarte.

Schimbul de prizonieri între România și Ungaria se va începe în cursul acestei luni.

Din cauza zgomotului asurzitor, ce-l fac trăsurile orașului Londra, Englezii s'au gândit să nu mai paveze străzile cu lespezi de piatră ca până acuma, ci mai ales înaintea spitalelor și otelurilor cu gumă.

Guvernul brazilian a făcut o propunere Generalului rus Wrangel, să treacă liber cu acei 10.000 de soldați ce-i are, în Brazilia, unde ar putea să se stabilească și să conlucre la înființarea unor plantațiuni de cafea.

La începutul lunii Mai se va ținea în Praga un mare congres studențesc internațional, la care vor lua parte delegați din diferitele țări.

România a recunoscut independența (neatârnnarea) Georgiei.

România a primit asigurarea din partea Comisiunii economice din Viena, că în curând i se vor preda toate fondurile institutelor naționale din Bucovina, fonduri, cari în timpul războiului au fost transportate la Salisburgia.

Dăună-zi s'au făcut primele încercări de telefonie fără fir între București și Ploești. Astfel personalul redacțional al ziarelor din București și Ploești va putea vorbi prin telefonul fără fir.

Dela 1 Aprilie a. c. poliția din vechiul regat va trece în ținuturile alipite, iar personalul polițienesc din ținuturile alipite în regatul vechi.

În cursul acestei primăveri se vor începe lucrările pentru construcția de noi linii de căi ferate, în Bucovina, Basarabia și Ardeal, menite să facă legături între aceste provincii și regatul vechi.

În Basarabia s'au început sămănăturile de primăvară. Se simte însă lipsa de ploaie.

M. S. Regele a dăruit 300 mii lei cu ocazia căsătoriei A. S. R. Principesei Elisabeta pentru înzestrarea fetelor sărace, orfane sau ale invalizilor de războiu, și mai ales a celor, cari s'au căsătorit în luna Februarie 1920.

Cercul studenților Bucovineni și Ardeleni din Iași, și-a luat numirea de „Soc. acad. Avram-Iancu”.

Pecând în toate țările noi, ca Polonia, Jugo-Slovacia, Ceho-Slovacia, etc. se află numai firme și inscripții în limba statului, la noi, mai ales în Cernăuți, fac cei ce au prăvălii, firme în toate limbile, ca jidovească, rusească, ucraineană, nemțească, polonă, numai în limba românească nu! Și românul bun și pașnic rabdă și tace.

Poșta redacției.

D-lui D. C. L., Presecăreni. Vă rugăm să ne lămuriiți, ce-i cu scrisoarea dv. ? Dealtfel să ne mai scrieți.

D-lul primar Atanasie Gherman și secr. comunal Teofil Gherman, Priborochie. Rectificarea d-v. ni-a sosit cu mare întârziere; vom reveni asupra ei în numărul viitor. — Cu bine.

Biroul central de pensii, Cernăuți.

Publicațiune.

Iniințându-se un birou central de pensii, cu reședința în strada Kochanowski No. 2, etajul I, avem nevoie de 4 funcționari civili, cari cunosc limba română, de preferință din ofițeri și reangajați invalizi sau văduve și orfane de războiu.

Doritorii vor înainta oferte cât mai grabnic la adresa mai sus arătată.

Maior (ss) *Grigorovici.*

Cinstiților cetitori!

Vă rugăm să grăbiți cu abonarea gazetel „Deșteptarea“, care va fi de cinste și folos pentru țaranul român, și s'o respândiți printre prietenii D-voastră, așa încât foaia aceasta să nu lipsească în nici-o casă țărănească.

Dacă voiți s'o abonați, sunteți rugați să ne dați de știre adresa D-voastră și să trimeteți totodată prin mandat postal abonamentul la adresa următoare: Gazeta „Deșteptarea“, piața Unirii Nr. 3, Cernăuți.

ADMINISTRAȚIA.

Plătiți abonamentele!

Redactor responsabil: Ioan Hreniuc. — Societatea tipografică bucovineană în Cernăuți